

KALLELSE

Kallelse till extra sammanträde

Organ Kommunstyrelsen

Plats Gustaf Adolfsalen

Tid Måndagen den 21 september 2026 kl. 09.00

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista	2026/4	
3	Svar på avisering om inhämtande av yttrande avseende anmärkning riktad till Kommunstyrelsen i revisionsberättelse 2024 för Sala kommun	2025/491	2 - 35
	<i>Direktjustering</i>		

**KFPB § 55 Genomgång av revisorernas granskningsrapport för
årsredovisning 2024****INLEDNING**

Förvaltningsrätten i Stockholm upphävde i dom den 2026-06-04 (mål nr 16933-25), kommunfullmäktiges beslut den 2025-05-26, § 47, om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen då beslutet tillkommit i strid med 13 kap. 8 § KL på grund av jäv.

Med anledning härav behöver frågan om prövning av ansvarsfrihet 2024 för kommunstyrelsen (KS) tas upp för ny prövning. Utifrån det har Sala kommuns revisorer lämnat in en ny revisionsberättelse för år 2024.

Enligt kommunallagens 5 kap. 32 § ska kommunfullmäktige inhämta en förklaring från berörd nämnd innan kommunfullmäktige beslutar i ansvarsfrågan.

Beslutsunderlag

KS 2026.3642 – Revisionsberättelse för år 2024, daterad 2026-08-12

KS 2026.3777 – Skrivelse

Kanslichef Sandra Ahlbin föredrar ärendet.

BESLUT

Kommunfullmäktiges presidieberedning beslutar,
att sända ut skrivelse, enligt presenterat förslag, till kommunstyrelsen för besvarande senast den 15 september 2026, samt
att i övrigt lägga informationen till handlingarna.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kommunledningskontoret, Kanslienheten
Sandra Ahlbin
Kanslichef

Kommunstyrelsen

SKRIVELSE

Avisering om inhämtande av yttrande avseende anmärkning riktad till Kommunstyrelsen i revisionsberättelse 2024 för Sala kommun

Enligt 12 kap. 12 § kommunallagen, KL, ska revisorerna varje år till fullmäktige lämna en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående budgetåret. Om en anmärkning framställs i revisionsberättelsen ska anledningen anges. Revisionsberättelsen ska också innehålla särskilt uttalande om huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

Förvaltningsrätten i Stockholm upphävde i dom den 2026-06-04 (mål nr 16933-25), kommunfullmäktiges beslut den 2025-05-26, § 47, om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen då beslutet tillkommit i strid med 13 kap. 8 § KL på grund av jäv. Med anledning härav behöver frågan om prövning av ansvarsfrihet 2024 för kommunstyrelsen (KS) tas upp för ny prövning. Utifrån det har Sala kommuns revisorer lämnat in en ny revisionsberättelse för år 2024.

Revisorerna har beslutat att rikta anmärkning mot social- och arbetsmarknadsnämnden, äldre- och omsorgsnämnden samt delar av kommunstyrelsen. Se bifogad Revisionsberättelse för år 2024, daterad 2026-08-12.

Trots denna anmärkning tillstyrker revisorerna att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för samtliga nämnder och dess enskilda ledamöter.

Enligt kommunallagens 5 kap. 32 § ska kommunfullmäktige inhämta en förklaring från berörd nämnd innan kommunfullmäktige beslutar i ansvarsfrågan.

Om revisorerna enligt 12 kap. 13 § riktat anmärkning mot en nämnd eller en fullmäktigeberedning eller mot enskilda förtroendevalda i sådana organ, ska fullmäktige besluta om även fullmäktige ska rikta anmärkningen. Fullmäktige får rikta anmärkning även om revisorerna inte gjort det. Beslut om anmärkning ska motiveras.

Kommunfullmäktiges presidieberedning avser med detta att inhämta förklaring och yttrande från Kommunstyrelsen senast den 15 september 2026. Yttrandet ska innehålla en förklaring över vilka åtgärder som vidtagits utifrån den anmärkning som riktats mot nämnden.

Sala kommuns revisorer

Till Fullmäktige i Sala kommun organisationsnummer 212000-2098

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Vi bedömer att Kommunstyrelsen, Social- och arbetsmarknadsnämnden, Äldre och omsorgsnämnden samt Skolnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett helt ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Detta utifrån de stora budgetunderskotten och för kommunstyrelsens sida även brister i sin uppsiktsplikt.

Vi bedömer att övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll bedöms har varit tillräcklig, men att förbättringar bör göras.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och endast delvis med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Vi vill med kraft påpeka att Salas totala krav på

återställande av balanskravet (totalt 129, 8 mnkr) kommer att kräva stora och svåra beslut framöver och att styrelse och nämnder håller sina tilldelade ramar.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Revisorerna riktar anmärkning:

Vi riktar anmärkning mot Kommunstyrelsen med undantag av ledamöterna som representerar koalition Sala (M, SD, Salas bästa och KD) då dessa bedöms ha uppfyllt aktivitetskravet för att undvika anmärkning. Anmärkningen grundar sig i bedömningsgrunderna bristande måluppfyllelse – ekonomi samt brister i styrning och intern kontroll av ekonomi.

Vi riktar även anmärkning mot Social- och arbetsmarknadsnämnden samt Äldre- och omsorgsnämnden. Bedömningsgrunden för dessa anmärkningar är brister i måluppfyllelse – ekonomi.

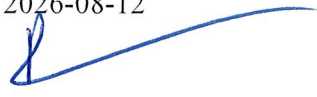
Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2024.

Elisabeth Nilsson har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av kommunens Överförmyndarverksamhet.

Sala kommun, datum 2026-08-12

Sandip Thanki

Per-Olof Palm

Elisabeth Nilsson

Hans Gehlin

Bodil Hildemar

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

Revisorernas redogörelse

Förteckning över genomförda granskningar

Auktoriserad revisors uttalande

Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Sala silvergruva AB

Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Salabostäder AB

Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Sala-Heby Energi AB

Revisionsberättelser från Sala Silvergruva AB, 556333-0207

Revisionsberättelse från Salabostäder AB, 556352-0500

Revisionsberättelse från Sala-Heby Energi AB, 556601-2901

De sakkunnigas rapporter har löpande under året översänts till kommunfullmäktige.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 7

DOM
2026-06-04
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16933-25

KLAGANDE

1. Erik Hamrin, 19790618-7872
2. Viktor Kärvinge, 19800531-6917
3. Ulrika Spårebo, 19741031-7007

MOTPART

Sala kommun

ÖVERKLAGADE BESLUT

Kommunfullmäktige i Sala kommuns beslut 2025-05-26, §§ 46-54

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar yrkandet om återförvisning.

Förvaltningsrätten avslår Erik Hamrins överklagande.

Förvaltningsrätten upphäver Kommunfullmäktige i Sala kommuns beslut 2025-05-26 § 47.

Förvaltningsrätten avslår Viktor Kärvinges och Ulrika Spårebos överklagande i övrigt.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1
Telefon
08-561 680 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
115 76 Stockholm

E-post
avd7.fst@dom.se

Webbplats
www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/

YRKANDEN M.M.

Kommunfullmäktige i Sala kommun beslutade vid sammanträde den 26 maj 2025 att lägga revisionsberättelsen för år 2024 samt kommunfullmäktiges presidieberednings yttrande till handlingarna samt bevilja ledamöterna i kommunstyrelsen och nämnderna ansvarsfrihet för 2024 års verksamhet.

Erik Hamrin begär laglighetsprövning av beslutet i § 47 gällande ansvarsfrihet för kommunstyrelsen avseende 2024 och för fram bl.a. följande. Orsaken till begäran är att kommunfullmäktiges ordförande Emil Andersson Bleckert har valt att delta i hanteringen av ärendet trots att hans far, Glenn Andersson, är en av personerna som berörs av prövningen av ansvarsfrihet då Glenn Andersson är, och även under 2024 var, vald ledamot av kommunstyrelsen. Vid själva beslutet i punkten har Emil Andersson Bleckert anmält jäv och inte deltagit i beslutet, men som framgår av protokollet och kommunfullmäktiges presidieberedning så var det Emil Andersson Bleckert som suttit som ordförande vid presidiets beredning av ärendet och det är även tydligt i protokollet att det är hans yrkande som presidiet ställt sig bakom. Detta yrkande har sedan blivit förslaget till beslut i fullmäktige. Detta innebär att ordförande Emil Andersson Bleckert på ett tydligt sätt påverkat detta ärende, trots att han enligt vad som framgår av 5 kap. 47 § kommunallagen, KL, som närstående till en person som omfattas av beslutet, är jävig. Därmed bör beslutet ogiltigförklaras.

Viktor Kärvinge och **Ulrika Spårebo** yrkar att kommunfullmäktiges beslut i §§ 46–54 upphävs och återförvisas till kommunfullmäktige för förnyad behandling. Till stöd för sin talan för de fram följande. Enligt 12 kap. 1 § KL ska revisorerna genomföra sin granskning i enlighet med god revisionssed. Det finns allvarliga brister i detta avseende och de rubricerade besluten ska därför upphävas. Av 12 kap. 4 § KL framgår att det är jävsbestämmelserna i 6 kap.

28 § KL som ska tillämpas för revisorerna. Jävsbestämmelsen i 6 kap. 28 § KL är betydligt strängare för revisorer än för ledamöter av kommunfullmäktige.

Det har visat sig att kommunrevisionens sammankallande revisor Fredrik Karlsson har varit jävig i sitt uppdrag då han är svärson och således har direkt släktskap till ersättaren i kommunstyrelsen, Michael PB Johansson som invaldes som ersättare i kommunstyrelsen i oktober 2024. Kommunrevisor Fredrik Karlsson har inte på något sätt tagit hänsyn till att det förelegat kommunalt närståendejäv utan fortsatt sitt arbete i revisionen. Detta måste anses vara i strid med 12 kap. 16 § KL. Revisionen har inte heller tagit upp frågan på det sätt som tredje stycket i bestämmelsen föreskriver eftersom det saknas protokoll gällande detta så som 12 kap. 11 § KL kräver gällande revisorernas beslut om förvaltning och jäv.

Eftersom kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och även ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet kan det ifrågasättas om Fredrik Karlsson överhuvudtaget kan vara kommunrevisor på grund av jäv. Detta är en tolkning som Sveriges kommuner och regioner, SKR, instämmer i (se SKR:s cirkulär 22:55).

Kommunrevisionen har i revisionsberättelsen valt att undanta delar av kommunstyrelsen från anmärkning, den del där Fredrik Karlssons svärfar Michael PB Johansson är en av dem som undantagits. Det handlar därmed om sådan effekt där Michael PB Johansson inte endast i obetydlig utsträckning skulle påverkas av utgången. I sammanhanget med att undanta de delar av kommunstyrelsen där Fredrik Karlssons svärfar ingick går det också att notera att revisionen haft kommunikation med oppositionen, där Michael PB Johansson ingår, medan nämndledamöter från de styrande partierna inte fått information om kommande anmärkning. Agerandet kan ses som en politisering av revisionens granskningsarbete i strid med kommunallagens utformning och ändamål.

Trots detta kan det konstateras att vid kommunfullmäktiges sammanträde den 26 maj 2025 föredrogs revisionsberättelsen av kommunrevisor Fredrik Karlsson. Det är uppenbart att kommunrevisor och sammankallande i kommunrevisionen Fredrik Karlsson var jävig när revisionsberättelsen upprättades. Den fungerade därefter som underlag när kommunfullmäktige fattade beslut om ansvarsprövningen. Fredrik Karlssons svärfar Michael PB Johansson är ersättare i kommunstyrelsen och har varit tjänstgörande ersättare i kommunstyrelsen under den period som granskats. Beslutet ska därför upphävas.

Sala kommun har trots föreläggande inte inkommit med yttrande i målet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Prövningsramen och rättsliga utgångspunkter

De överklagade besluten kan endast prövas genom en laglighetsprövning enligt bestämmelserna i 13 kap. kommunallagen (2017:725), KL. Vid en laglighetsprövning får förvaltningsrätten inte pröva det överklagade beslutets lämplighet eller skälighet, utan prövningen är begränsad till om beslutet ska upphävas på någon av de grunder som anges i 13 kap. 8 § KL.

Viktor Kärvinge och Ulrika Spårebos yrkande om återförvisning ska mot denna bakgrund avvisas. Förvaltningsrätten är vidare förhindrad att pröva Fredrik Karlssons lämplighet som kommunrevisor.

Enligt 13 kap. 8 § KL ska ett överklagat beslut upphävas, om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,

3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

I mål om laglighetsprövning är det i första hand klaganden som ska visa på de omständigheter som föranleder att kommunens beslut kan anses vara olagligt och därmed ska upphävas. Vid prövningen av överklagandet får domstolen enligt 13 kap. 7 § KL inte beakta andra omständigheter än sådana som klaganden har hänvisat till före överklagandetidens utgång.

Om ett fel har saknat betydelse för ärendets utgång, behöver beslutet enligt 13 kap. 9 § KL inte upphävas. Detsamma gäller om beslutet har förlorat sin betydelse till följd av senare inträffade förhållanden.

Som exempel på en situation då ett fel enligt 13 kap. 9 § KL saknat betydelse för ärendets utgång nämns i förarbetena en jävssituation som uppenbarligen saknat betydelse för ärendets utgång. En sådan situation kan också vara att en valsedel vid ett slutet val felaktigt bedömts som ogiltig men att det kan konstateras att rösten, om den räknats, inte förändrat utgången av valet. Som exempel på en situation då domstolen kan avstå från att upphäva ett beslut på grund av att det kommit att förlora sin betydelse till följd av förhållanden som inträffat senare nämns att det beslutande organet har fattat ett nytt beslut som fått laga kraft. Ett annat fall är att domstolen ställs inför en valfråga efter mandatperiodens utgång (prop. 2016/17:171 s. 444–445).

Av 5 kap. 47 § första stycket KL framgår att en ledamot i fullmäktige inte får delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående. Av andra stycket framgår att i fråga om jäv för ledamöter ska 6 kap. 30 § andra och tredje styckena tillämpas. Vid fullmäktiges beslut i fråga om jäv gäller 6 kap. 32 §. Vad som sägs om nämnd i dessa bestämmelser ska i stället gälla fullmäktige.

Av 12 kap. 14 § KL framgår att bestämmelserna i 6 kap. 28 § KL ska tillämpas vid fråga om jäv för en revisor.

Av 6 kap. 28 § KL följer att en förtroendevald är jävig, om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
3. ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till, eller
4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Enligt 12 kap. 15 § KL framgår att jäv hos en revisor ska bortses från när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

Av 12 kap. 16 § första och andra stycket KL framgår att en revisor som är jävig i ett ärende inte får delta eller närvara vid behandlingen av ärendet. Revisorn får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan utföra utan att behandlingen försenas avsevärt. En revisor som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det.

I HFD 2014 ref. 59 hade Högsta förvaltningsdomstolen att ta ställning till frågan om handläggargäv och om en ledamot av kommunfullmäktige, som deltagit i en av kommunstyrelsen tillsatt arbetsgrupp avseende arvodesfrågor som påverkade hennes make, därigenom kunde anses ha deltagit i handläggningen av ärendet i den mening som avsågs i jävsbestämmelsen i då gällande 5 kap. 20 § kommunallagen (1991:900). Ledamoten hade medverkat i arbetsgruppens beredning men hade inte deltagit i fullmäktiges överläggning

eller beslut i ärendet. HFD konstaterade att ”handläggning” enligt 5 kap. 20 § dåvarande kommunallagen avser den handläggning som sker i fullmäktige och inte den beredning som sker dessförinnan. Arbetsgruppens beredningsarbete omfattades därmed inte av jävsbestämmelsen. Eftersom ledamoten inte hade deltagit i fullmäktiges handläggning ansågs jäv inte föreligga.

Förvaltningsrättens bedömning

Erik Hamrins överklagande

Erik Hamrins jävsinvändning mot kommunfullmäktiges ordförande Emil Andersson Bleckert grundas på att ordföranden deltagit i handläggningen av ärendet trots att hans far, Glenn Andersson, är en av personerna som berörs av prövningen av ansvarsfrihet eftersom Glenn Andersson under verksamhetsåret 2024 var vald ledamot av kommunstyrelsen.

Det framgår av kommunfullmäktiges presidieberedning sammanträdesprotokoll att Emil Andersson Bleckert den 16 maj 2025, i egenskap av ordförande, yrkar att presidieberedningen hemställer att kommunfullmäktige beslutar bl.a. att bevilja ledamöterna i kommunstyrelsen och nämnderna ansvarsfrihet för 2024 års verksamhet. Förslaget vann bifall vid kommunfullmäktiges sammanträde den 26 maj 2025, dock med en annan ordförande eftersom Emil Andersson Bleckert anmälde jäv när ärendet om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen behandlades.

Som framgår av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande ovan avser begreppet handläggning i jävsbestämmelsen för kommunfullmäktige (nuvarande 5 kap. 47 § KL) inte den handläggning som sker innan ärendet handläggs i fullmäktige. Inte heller beredning i en s.k. fullmäktigeberedning (dvs. organ tillsatta av fullmäktige för att t.ex. bereda en viss fråga) omfattas av vad som ska anses utgöra handläggning i fullmäktige. Handläggningsbegreppet

bör i ljuset av detta inte tolkas extensivt. I sammanhanget kan även konstateras att kommunallagen stadgar att fullmäktige får handlägga ett ärende enbart om mer än hälften av ledamöterna är närvarande (5 kap. 45 § KL). Presidiet saknar således behörighet att handlägga ärenden för fullmäktiges räkning. Enligt förvaltningsrättens mening kan den beredning som presidiet utför *inför* fullmäktiges sammanträden, såsom förslag till dagordningar, beslutsgång m.m., därmed inte anses omfattas av vad som avses utgöra handläggning av ett ärende i jävsbestämmelsen för fullmäktige. Detta fråntar dock inte ordföranden hans eller hennes ansvar vid fullmäktiges sammanträden.

Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att Emil Andersson Bleckerts deltagande i presidiets beredning av ärendet som rörde hans far inte innebär att han deltog i ärendets handläggning i den mening som avses i 5 kap. 47 § första stycket KL. Som framgår anmälde Emil Andersson Bleckert även jäv inför fullmäktiges prövning av ansvarsfriheten och han har därmed inte deltagit i handläggningen när fullmäktige behandlade frågan. Förvaltningsrätten bedömer således att det inte har framkommit att det vid fullmäktiges handläggning förelegat jäv enligt kommunallagen. Erik Hamrins överklagande ska vid dessa förhållanden avslås.

Viktor Kärvinges och Ulrika Spårebos överklagande

Viktor Kärvinges och Ulrika Spårebos jävsinvändning mot revisorn Fredrik Karlsson grundas på uppgiften att han är svärson till en ersättare i kommunstyrelsen och således är närstående med en person som omfattades av beslutet om ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Förvaltningsrätten konstaterar att Fredrik Karlsson deltog vid upprättandet av revisionsberättelsen samt var den som föredrog berättelsen för kommunfullmäktige. Kommunrevisionen har i revisionsberättelsen valt att undanta delar av kommunstyrelsen från anmärkning och revisionsberättelsen fungerade

vidare som underlag när kommunfullmäktige fattade beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, skolnämnden, social- och arbetsmarknadsnämnden, valnämnden, äldre- och omsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden. Fredrik Karlsson har, i egenskap av kommunrevisor och sammankallande revisor, i ett e-postmeddelande den 16 juni 2025 begärt att bli entledigad från uppdraget på grund av jäv.

Förvaltningsrätten konstaterar att Fredrik Karlsson haft en närståenderelation till en ersättare i kommunstyrelsen som omfattades av prövningen av ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024. Fredrik Karlssons deltagande i upprättandet av revisionsberättelsen och hans föredragning av denna inför kommunfullmäktige innebär att han haft ett inflytande över det underlag som låg till grund för fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnderna. Detta utgör enligt förvaltningsrätten sådan handläggning som omfattas av jävsreglerna för revisorer. Förvaltningsrätten finner därmed att en jävssituation föreläggat eftersom Michael PB Johansson, på underlag framtaget av Fredrik Karlsson, beviljats ansvarsfrihet under verksamhetsåret 2024, vilket bedöms påverka honom i en inte oväsentlig utsträckning. Förvaltningsrätten bedömer således att det har föreläggat jäv enligt kommunallagen. Fråga uppkommer då om och i så fall vilka av besluten gällande revisionsberättelsen och ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnderna avseende 2024 som ska upphävas enligt 13 kap. 8 § första stycket 1 KL.

Av § 46 i kommunfullmäktiges protokoll framgår att fullmäktige beslutat att lägga revisionsberättelsen till handlingarna. Revisionsberättelsen har därefter utgjort underlag för kommunfullmäktiges beslut att bevilja kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarsfrihet i §§ 47–54. Revisionsberättelsen utgör enligt förvaltningsrätten ett centralt underlag i ansvarsfrihetsprövningen, men det är ytterst fullmäktige som självständigt har att pröva frågan om ansvarsfrihet. Beslutet att lägga revisionsberättelsen till handlingarna är av administrativ karaktär, innebär inte något ställningstagande i sak till dess

innehåll och saknar rättsverkan. Ett sådant beslut kan därför inte i sig anses medföra att fullmäktige bundit sig vid revisionens bedömningar. Sammantaget talar detta för att Fredrik Karlssons jävighet saknat betydelse för fullmäktiges beslut att lägga revisionsberättelsen till handlingarna. Jävet har således enligt domstolen inte inverkat på ärendets utgång i § 46 och beslutet behöver därmed, i enlighet med 13 kap. 9 § KL, inte upphävas.

Avseende beslutet i § 47 om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen finner förvaltningsrätten att beslutet tillkommit i strid med 13 kap. 8 § första stycket 1 KL eftersom Michael PB Johansson, som såvitt framkommit i överklagandet varit tjänstgörande ersättare i kommunstyrelsen, på underlag framtaget av bland andra Fredrik Karlsson beviljats ansvarsfrihet under verksamhetsåret 2024. Beslutet ska därför upphävas.

Gällande §§ 48–54 gör förvaltningsrätten följande bedömning. Klagandena har fört fram att kommunstyrelsens centrala funktion i en kommuns politiska organisation medför att övriga nämnder smittas av revisorsjävet som träffar kommunstyrelsen. För att ett beslut ska kunna upphävas på grund av jäv krävs emellertid att en konkret jävssituation har förelegat, dvs. att någon som deltagit i handläggningen haft en sådan anknytning till saken eller berörda parter att opartiskheten kan ifrågasättas. I detta fall innebär det att Fredrik Karlsson ska ha befunnit sig i en jävssituation i förhållande till någon i nämnderna.

Förvaltningsrätten bedömer att vad som förts fram om kommunstyrelsens centrala funktion och Fredrik Karlsson jäv i förhållande till styrelsen inte är tillräckligt för att anse att han även skulle vara jävig i förhållande till nämnderna. Det har inte heller gjorts gällande att Fredrik Karlsson befunnit sig i en jävssituation i förhållande till någon annan än Michael PB Johansson eller någon specifik nämnd. Eftersom klagandena endast åberopar jävet i förhållande till Michael PB Johansson i kommunstyrelsen och då det inte är visat att

Fredrik Karlsson varit jävig i förhållande till någon annan, finner förvaltningsrätten att det inte är visat att beslut §§ 48–54 inte kommit till på ett lagligt sätt. Det har därmed inte framkommit skäl att upphäva besluten.

Sammanfattning

Erik Hamrins överklagande ska avslås. Viktor Kärvinges och Ulrika Spårebos överklagande ska däremot delvis bifallas på så sätt att kommunfullmäktige i Sala kommuns beslut i § 47 upphävs eftersom det inte tillkommit på lagligt sätt. Viktor Kärvinges och Ulrika Spårebos överklagande ska i övrigt avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Gustav Forsberg
Rådman

De särskilda ledamöterna Magnus Lindbäck och Stefan Sagebro har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Frida Lins har varit föredragande.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Sala kommuns revisorer

Till Fullmäktige i Sala kommun organisationsnummer 212000-2098

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Vi bedömer att Kommunstyrelsen, Social- och arbetsmarknadsnämnden, Äldre och omsorgsnämnden samt Skolnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett helt ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Detta utifrån de stora budgetunderskotten och för kommunstyrelsens sida även brister i sin uppsiktsplikt.

Vi bedömer att övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll bedöms har varit tillräcklig, men att förbättringar bör göras.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och endast delvis med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Vi vill med kraft påpeka att Salas totala krav på

återställande av balanskravet (totalt 129, 8 mnkr) kommer att kräva stora och svåra beslut framöver och att styrelse och nämnder håller sina tilldelade ramar.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Revisorerna riktar anmärkning:

Vi riktar anmärkning mot Kommunstyrelsen med undantag av ledamöterna som representerar koalition Sala (M, SD, Salas bästa och KD) då dessa bedöms ha uppfyllt aktivitetskravet för att undvika anmärkning. Anmärkningen grundar sig i bedömningsgrunderna bristande måluppfyllelse – ekonomi samt brister i styrning och intern kontroll av ekonomi.

Vi riktar även anmärkning mot Social- och arbetsmarknadsnämnden samt Äldre- och omsorgsnämnden. Bedömningsgrunden för dessa anmärkningar är brister i måluppfyllelse – ekonomi.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2024.

Elisabeth Nilsson har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av kommunens Överförmyndarverksamhet.

Sala kommun, datum enligt digital signatur

Fredrik Karlsson

Sandip Thanki

Per-Olof Palm

Hans Gehlin

Kenneth Edvardsson

Elisabeth Nilsson

Bodil Hildemar

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

Revisorernas redogörelse

Förteckning över genomförda granskningar

Auktoriserad revisors uttalande

Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Sala silvergruva AB

Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Salabostäder AB

Granskningsrapport från lekmannarevisorerna i Sala-Heby Energi AB

Revisionsberättelser från Sala Silvergruva AB, 556333-0207

Revisionsberättelse från Salabostäder AB, 556352-0500

Revisionsberättelse från Sala-Heby Energi AB, 556601-2901

De sakkunnigas rapporter har löpande under året översänts till kommunfullmäktige.

Deltagare

SALA KOMMUN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 09:10:26 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Bodil Maria Hildemar

Bodil Hildemar

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 2.248.179.152

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 09:00:26 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: FREDRIK KARLSSON

Fredrik Karlsson

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 104.28.31.63

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 15:24:52 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Sandip Kumar Thanki

Sandip Thanki

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 83.189.144.237

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 08:42:18 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: PER OLOF PALM

Per-Olof Palm

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 195.198.226.66

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 17:12:58 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: HANS BERTIL GEHLIN

Hans Gehlin

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 176.69.66.48

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 16:33:59 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: KENNETH SIVERT
EDVARDSSON

Kennet Edvards

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 83.250.189.191

Signerat med Svenskt BankID

2025-05-05 07:54:23 UTC

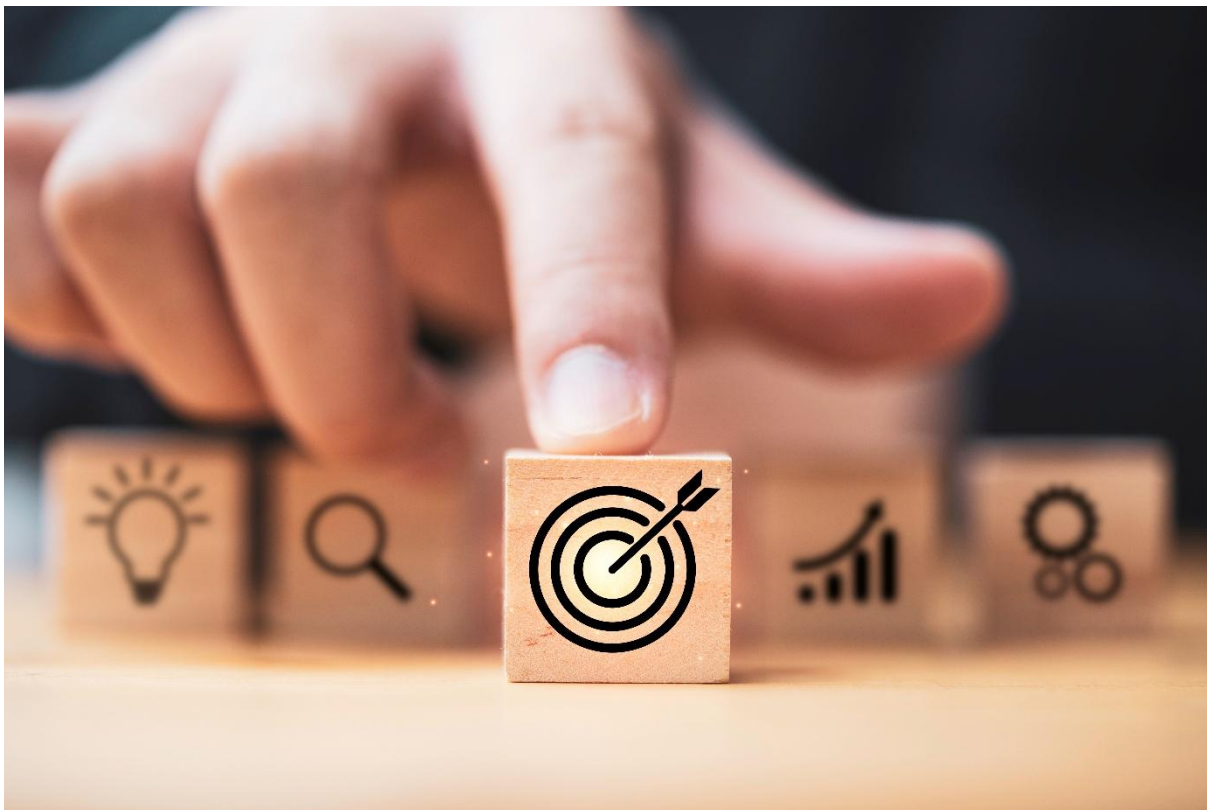
Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: KERSTIN ELISABETH
NILSSON

Elisabeth Nilsson

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 81.227.52.43

REVISIONSREDOGÖRELSE

SALA KOMMUN

2024-04-14

Inledning

Enligt revisionsreglementet lämnas en redogörelse över revisorernas verksamhet för år 2024. Vi har utfört vår granskning enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, fastställt revisionsreglemente, samt de lagar och förordningar som berör revisionens verksamhet.

Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed, all verksamhet som bedrivs inom nämnderna. Genom lekmannarevisorerna granskar revisorerna även den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Målet med revisorernas arbete är ansvarsprövningen, dvs. revisorernas bedömning i frågan om ansvarsfrihet som lämnas till kommunfullmäktige inför dess årliga ansvarsprövning och beslut.

Granskningsuppdraget är medlet att nå fram till denna ansvarsprövning. En viktig och grundläggande del i revisionsprocessen är planering av revisionsinsatserna. En väsentlighets- och riskanalys har genomförts. Områden som har beaktats i analysen är omvärldspåverkande faktorer, organisation, verksamhet och processer. Utifrån analysen har en revisionsplan upprättats.

Revisorerna har under året sammanträffat med styrelse och nämnder samt de kommunala bolagen i syfte att ge underlag för kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Resultatet av de fördjupade granskningarna har löpande överlämnats till kommunfullmäktige. Revisorernas årliga granskningar kan indelas följande områden:

- Grundläggande granskning
- Granskning av delårsrapport och årsredovisning
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet
- Fördjupade granskningar

De fördjupade granskningar som har utförts under året och har skickats till kommunfullmäktige löpande, är följande:

- Granskning av ekonomistyrning inom skolnämnden och social- och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde
- Granskning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att ge revisionen tillräcklig kunskap för att för att kunna uttala sig om all verksamhet, vilket är kommunrevisionens uppgift. Den grundläggande granskningen är mycket omfattande, men de sammantagna bedömningarna sammanfattas i nedanstående tabeller. Den grundläggande granskningen expedieras tillsammans med detta dokument vid revisionsårets slut.

	Kommunstyrelsen	Äldre- och omsorgsnämnden	Social- och arbetsmarknadsnämnden
Verksamhetsstyrning	1 Gult – Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid	1 Grönt – Inga noterade avvikelser	1 Grönt – Inga noterade avvikelser
Ekonomistyrning	4 Rött – Allvarlig avvikelse, bör hanteras skyndsamt	4 Rött – Allvarlig avvikelse, bör hanteras skyndsamt	4 Rött – Allvarlig avvikelse, bör hanteras skyndsamt
Intern kontroll	3 Orange – Större avvikelse, bör hanteras	3 Orange – Större avvikelse, bör hanteras	3 Orange – Större avvikelse, bör hanteras
Uppsiktsplikt	3 Orange – Större avvikelse, bör hanteras		
Kommentarer	Kommunstyrelsen har ett underskott på 47,9 mnkr mot budget. Styrelsen har agerat på underskottet men de beslut som har fattats har inte varit tillräckliga. Kommunstyrelsens internkontrollplaner bör utvecklas till att i större utsträckning innehålla kontroller snarare än uppföljning. Räddningstjänstens uppföljning av aktiviteter kopplade till fullmäktiges mål saknas Kommunstyrelsen har inte prövat de kommunala bolagens verksamheter utifrån det kommunala ändamålet.	Nämnden har ett underskott på drygt 35 mnkr mot budget. Missvisande prognoser gjorde att nämnden inte var medveten om underskottets storlek under första halvåret. Nämnden har agerat på underskottet men vår bedömning är att nämndens beslut om åtgärder inte har varit tillräckligt. Nämndens internkontrollplan bör utvecklas till att i större utsträckning innehålla kontroller snarare än uppföljning.	Nämnden har ett underskott på drygt 37 mnkr mot budget. Missvisande prognoser gjorde att nämnden inte var medveten om underskottets storlek under första halvåret. Nämnden har agerat på underskottet men vår bedömning är att nämndens beslut om åtgärder inte har varit tillräckligt. Nämndens internkontrollplan bör utvecklas till att i större utsträckning innehålla kontroller snarare än uppföljning.

	Skolnämnden	Kultur- och fritidsnämnden	Bygg- och miljönämnden
Verksamhetsstyrning	1 Grönt – Inga noterade avvikelser	1 Grönt – Inga noterade avvikelser	1 Grönt – Inga noterade avvikelser
Ekonomistyrning	4 Rött – Allvarlig avvikelse, bör hanteras skyndsamt	1 Grönt – Inga noterade avvikelser	1 Grönt – Inga noterade avvikelser
Intern kontroll	3 Orange – Större avvikelse, bör hanteras	3 Orange – Större avvikelse, bör hanteras	1 Grönt – Inga noterade avvikelser
Uppsiktsplikt			
Kommentarer	Nämnden har ett underskott på drygt 10 mnkr mot budget. Avvikelsen mot budget är betydligt lägre än föregående år, budgeten har dock höjts med drygt 31 mnkr vilket innebär att det faktiska resultatet är sämre än föregående år. Nämndens internkontrollplan bör utvecklas till att i större utsträckning innehålla kontroller snarare än uppföljning.	Nämndens internkontrollplan bör utvecklas till att i större utsträckning innehålla kontroller snarare än uppföljning.	Utifrån granskningens syfte har inga avvikelser noterats avseende verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och intern kontroll. Vi noterar att nämnden inte har beslutat om verksamhetsplan eller internkontrollplan då dessa planer istället beslutas av kommunstyrelsen. Vi konstaterar även att nämnden inte har budgetansvar.
Sidhänvisning	s. 32-36	s. 37-41	s. 42-46

- 4** Rött – Allvarlig avvikelse, bör hanteras skyndsamt
- 3** Orange – Större avvikelse, bör hanteras
- 2** Gult – Mindre avvikelse, bör noteras och hanteras i samband med annan revidering eller i mån av tid
- 1** Grönt – Inga noterade avvikelser

Vår (yrkesrevisorns) bedömningsskala
Bedömningsskalan syftar till att ge en snabb överblick över nuläget i granskad verksamhet. Nackdelen med en bedömningsskala likt denna är att den blir lite trubbig. Utifrån det är det nödvändigt att läsa rapporten för kunna fånga nyanser och se vad avvikelserna består i.

Granskning av delårsrapport 2024

Granskningen av delårsrapporten resulterade i att revisorerna kommunicerade att de ser allvarligt på de prognostiserade negativa avvikelser mot budget inom nämndernas verksamheter. De största negativa avvikelserna prognostiseras inom social- och arbetsmarknadsnämnden (-34,3 mnkr), kommunstyrelsen (-25,3 mnkr), skolnämnden (- 20,5 mnkr) samt äldre- och omsorgsnämnden (-18,1 mnkr). Revisorerna noterar att det i delårsrapporten beskrivs att det pågår ett arbete för att nå en verksamhet med balans till budget och att det pågående omställningsarbetet beräknas ge full effekt först kommande år. Som revisorer förväntar vi oss att såväl styrelsen som nämnderna vidtar kraftfulla åtgärder för att i möjliga mål förbättra det prognostiserade resultatet i syftet att minska det negativa balanskravsresultatet.

Revisorerna samlade bedömning var följande:

- Det prognostiserade resultatet i delårsrapporten är delvis förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige beslutat om.
- Resultatet i delårsrapporten visar att balanskravet inte kommer att uppfyllas.

Granskning av bokslut 2024

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för Sala kommun för år 2024-01-01–2024-12-31 avgiven av kommunstyrelsen den 2025-04-09. Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

Balanskravet

Vår bedömning är att kommunen efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet. Vi ser det som allvarligt att kommunen inte lyckas återställa balanskravet, utan tvärtom, kraftigt ökar det belopp som ska återställas. Vidare ser vi mycket allvarligt på att balanskravet inte bedöms kunna återställas inom den tidsrymd som krävs enligt kommunallagen, kommunen ska enligt kommunstyrelsen åberopa särskilda skäl för detta. Kommunstyrelsen har tagit fram ett beslutsunderlag för att åberopa synnerliga skäl, utifrån att pensionskostnaderna varit höga. Kommunstyrelsen menar i detta dokument att balanskravet ska återställas genom ett ökat budgeterat resultat för åren 2026-2030, det vill säga en längre period än vad som föreskrivs.

God ekonomisk hushållning

Vår bedömning är att utfallet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt.

Vår bedömning är att utfallet delvis är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt med avseende på god ekonomisk hushållning.

Vi har inte identifierat några omständigheter som innebär att vi gör en annan bedömning än kommunstyrelsen. Således delar vi kommunstyrelsens bedömning att målen för god ekonomisk hushållning inte uppnås.

Vi ser det som oroväckande att höga kostnader i förhållande till budget inte leder till en högre måluppfyllnad av kommunfullmäktiges mål. Detta kan ses som en indikation på att kopplingen mellan verksamhets- och ekonomistyrning är svag. När det gäller systemet för mätning av måluppfyllnaden så finns ett relativt stort antal indikatorer som kommunen ensam inte kan påverka, vilket kan göra att kommunen faktiskt levererar bättre än vad måluppfyllnaden visar, eller tvärtom. Utöver detta så redovisas måluppfyllnaden och grunderna för denna på ett bra och tillgängligt sätt.

Granskning av ekonomistyrning inom skolnämndens och social- och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde

Vår samlade bedömning är att skolnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Vidare är den sammanfattande bedömningen att skolnämnden inte helt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i ekonomistyrningen inom skolnämnden verksamhetsområde.

Vår samlade bedömning är att social- och arbetsmarknadsnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet den ansvarar för. Vidare är den sammanfattande bedömningen att social- och arbetsmarknadsnämnden inte helt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i ekonomistyrningen inom social- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområde.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att kommunens styrmodell revideras så att den överensstämmer med kommunens nya budgetmodell.
- Säkerställ att dokumentation avseende den kommunövergripande resursfördelningsmodellen fastställs, och även beskriver hur budgetfördelning sker avseende de verksamheter vars tekniska ramar inte baseras på prislappar eller intäktslappar.
- Av kommunens styrmodell framgår att kontorschefen inför nämnd har ansvar för verksamheten inom sitt kontor och att genomföra uppdraget inom givna ekonomiska ramar. Vidare framgår att verksamhetschef/enhetschef har ansvaret och befogenheten att driva sin verksamhet inom ramen för sin budget. I styrmodellen bör det tydliggöras vad ansvaret för kontorschefen respektive verksamhetschef/enhetschef innebär.
- Säkerställ att procentuell uppräknings av lokalhyror fastställs i ett tidigare skede, med fördel innan ett nytt verksamhetsår påbörjas. Detta skulle möjliggöra för nämnderna att avge säkrare prognoser.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till skolnämnden:

- Överväg att upprätta skriftliga riktlinjer och/eller policys som berör nämndens ekonomistyrning.
- Tillse att tillämpade fördelningsprinciper för det interna budgetarbetet inom nämnden dokumenteras samt att fördelningsprinciperna omfattar samtliga av nämndens verksamheter. Detta i syfte att göra resursfördelning och fördelningsprinciper transparenta och säkerställa att principerna tar hänsyn till verksamhetens mål samt demografiska och strukturella behov för att få en god ekonomisk styrning. Som ett led i detta arbete behöver även rutin införas där fördelningsprinciperna inför varje budgetår utvärderas och uppdateras vid förändringar i behov och politiska mål.

- I samband med den uppföljning av åtgärder som sker i månadsrapporter kopplade till de ekonomiska underskotten, inkludera även beräknade och konstaterade ekonomiska effekter av åtgärderna.

- Säkerställ att arbetet med att vidta åtgärder på såväl förvaltningsnivå som på politisk nivå fortsätter för att nå en ekonomi i balans i ett långsiktigt perspektiv.

Vi ser det som positivt att nämnden prognostiserar att ha en budget i balans månad för månad i slutet av år 2024.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till social- och arbetsmarknadsnämnden:

- Överväg att upprätta skriftliga riktlinjer och/eller policys som berör nämndens ekonomistyrning.

- Upprätta och fastställa fördelningsprinciper för det interna budgetarbetet inom nämnden. Detta i syfte att göra resursfördelning och fördelningsprinciper transparenta och säkerställa att fördelning av nämndens budgetram tar hänsyn till verksamhetens mål samt demografiska och strukturella behov för att få en god ekonomisk styrning. Som ett led i detta arbete behöver även rutin införas där fördelningsprinciperna inför varje budgetår utvärderas och uppdateras vid förändringar i behov och politiska mål.

- I samband med den uppföljning av åtgärder som sker i månadsrapporter kopplade till de ekonomiska underskotten, inkludera även tidplan samt beräknade och konstaterade ekonomiska effekter av åtgärderna.

- Säkerställ att arbetet med att vidta åtgärder på såväl förvaltningsnivå som på politisk nivå intensifieras för att nå en ekonomi i balans i ett långsiktigt perspektiv.

Vi ser det som positivt att nämnden beslutat att en åtgärdsplan ska tas fram till sammanträdet i september, denna behöver därefter kontinuerligt följas upp för att säkerställa planerade åtgärders faktiska effekt.

Granskning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Av genomförd förstudie framgår att Sala kommun genom såväl kommunstyrelse som nämnder har möjlighet att stärka, intensifiera och utveckla arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Det handlar dels om att upprätta kommunövergripande styrdokument, dels utveckla arbetet med riskanalyser för att identifiera prioriterade områden där åtgärder kan vidtas. Kommunen kan även stärka samordningen inom kommunkoncernen samt samverkan och erfarenhetsutbytet med andra myndigheter och kommuner.

Sammanfattningsvis ser vi följande huvudsakliga risker i kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott:

- Att det inte genomförs dokumenterade riskanalyser i syfte att identifiera prioriterade områden med hög risk för välfärdsbrott på en kommunövergripande nivå eller på verksamhetsnivå.
- Att det inte finns upprättade styrdokument som tydliggör hur kommunen avser att arbeta med frågan om välfärdsbrott. Vi ser positivt på att det pågår ett arbete med att ta fram en handlingsplan kopplat till välfärdsbrott och vill framhålla vikten av att arbetet med handlingsplanen färdigställs för att sedan implementeras och göras känd inom organisationen.
- Att det inte finns en formaliserad, kommunövergripande samordning av kommunens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Arbetet ligger snarare på respektive verksamhetsdel.
- Att det enligt intervjuade inte finns en tydlig rutin kring återrapporering av visselblåsningar till kommunen. Detta upplevs kunna påverka benägenheten att använda funktionen vilket är att se som en brist.

Vi noterar även att det inte finns något kommunövergripande avvikelssystem eller process för klagomålshantering i dagsläget.

Revisionens bedömningar rörande ansvarsfrihet

Revisionen lämnade skarp kritik i ansvarsprovningen för 2023 denna kritik grundade sig i bristande följsamhet mot fullmäktiges budget. Kritiken riktade sig mot Kommunstyrelsen, Skolnämnden, Äldre- och omsorgsnämnden samt Social- och arbetsmarknadsnämnden.

Även efter delårsuppföljningen meddelade revisorerna sin oro mot prognostiserade budgetunderskott. Även den granskning som revisionen genomfört rörande ekonomistyrningen i Skolnämnden och Social- och arbetsmarknadsnämnden visade på brister.

Revisionen har under året noga följt de nämnder som fick kritik förra året (bland annat genom den grundläggande granskningen) och kan inte se att de planerade åtgärderna för en ekonomi i balans har varit tillräckliga. Ett undantag från denna bild görs för Skolnämnden som visserligen på helåret visar på ett resultat som visar på en negativ avvikelse mot budget (trots ramförstärkning) däremot så ser revisionen att effekterna av åtgärderna har fått ett bättre genomslag det andra halvåret och väljer därför att inte rikta en anmärkning mot Skolnämnden. Däremot väljer revisionen att rikta anmärkning mot Äldre- och omsorgsnämnden och Social- och arbetsmarknadsnämnden. Detta då dessa nämnder tillsammans med Kommunstyrelsen (nedan) bidragit till det stora underskott som Sala visar för året. Med en avvikelse på 35,1 mnkr respektive 37,4 mnkr krävs kraftfulla åtgärder för att framöver kunna leverera resultat inom de ramar som är tilldelade. Anmärkningen både för nämnder och Kommunstyrelse lämnas utifrån ansvarsprovningens grunden ”Bristande måluppfyllnad-ekonomi”.

När det gäller kommunstyrelsen väljer revisionen att rikta anmärkning både för bristande följsamhet mot budget (-47,9 mnkr), men också för att inte vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån uppsiktsplikten, detta utifrån att kommunen inte beräknas ha en ekonomi för att kunna återställa balanskravsresultatet inom lagstadgad tid. Bedömningsgrunden är enligt god sed ”Bristar i styrning och intern kontroll av ekonomi.” Anmärkningen gäller dock inte samtliga ledamöter. Revisionen väljer att inte rikta anmärkning mot oppositionens företrädare i Kommunstyrelsen, detta gällande Koalition Sala (M, SD, Salas Bästa och KD).

För att undvika att omfattas av en anmärkning så ställs höga krav. Det räcker inte att rösta mot förslag och reservera sig mot beslut. Det finns också ett aktivitetskrav som innebär att revisionen vill se exempelvis alternativa förslag och yrkanden. Detta aktivitetskrav finns för att ledamöter inte bara ska säga nej till allt utan också visa på alternativ. Revisionen bedömer att oppositionen i kommunstyrelsen har uppfyllt aktivitetskravet och menar därför att de inte bör omfattas av anmärkningen. Revisionen gör inte, och ska inte göra någon bedömning kring om oppositionens förslag skulle ha ändrat den ekonomiska situationen i Sala. En sådan övning skulle bli för teoretiskt, utan revisionen bedömer bara att aktivitetskravet är uppfyllt.

Revisionen bedömer att den interna kontrollen i kommunen kan förbättras, men väljer i år bara att notera detta.

Revisionen är mycket oroliga för den långsiktiga ekonomin i Sala, där ett återställande av balanskraven sätter ytterligare press på kommunen. Det är utifrån detta anmärkningarna ska ses, anmärkning är till skillnad från kritik ett formellt verktyg för revisionen. En anmärkning visar på att om inte åtgärder vidtas, riskerar berörda nämnder att kommande år föreslås att inte få ansvarsfrihet. Det är en situation som revisionen så långt som möjligt vill undvika att ta till, men

som kan vara nödvändig om den ekonomiska situationen i kommunen inte hanteras på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt.

Lekmannarevision i kommunens bolag

Lekmannarevision i de kommunala bolagen Sala Silvergruva AB, Salabostäder AB och Sala-Heby Energi AB har genomförts under året. Lekmannarevisorernas granskningsrapporter bifogas som bilaga till revisionsberättelsen.

Resurser och övrig information

Revisorerna i Sala kommun arbetar aktivt med att utveckla revisionsarbetet i syfte att revisionen ska fungera väl som fullmäktiges och allmänhetens demokratiska kontrollinstrument.

Kommunens revisorer har under år 2024 haft 1,2 mnkr i ram till sitt förfogande för att bedriva granskningsarbete. Revisorerna har i revisionsarbetet biträttats av PwC den första halvan av året följt av Conectura efter september 2024.

Sala den 14 april 2025

Kommunens valda revisorer

Fredrik Karlsson

Sandip Thanki

Per-Olof Palm

Hans Gehlin

Kenneth Edvardsson

Elisabeth Nilsson

Bodil Hildemar